

**Горан Симеонов – шеф на Асоциацията на разузнавачите, пред „Труд“: НАТО очаква от нас да участваме с “апортна вноска” – военни бази
Бавно и полека се превръщаме във фронтова държава**

От **Мариела Балева**

11.03.2019 • 08:00

*Още не са утихнали две важни посещения в България – у нас беше шефът на НАТО Йенс Столтенберг, а два дни след него и руският премиер Дмитрий Медведев. Как тълкува тези визити един разузнавач, какво ние не разбрахме, какво ни казаха гостите и какви са опасностите днес. По тези въпроси разговаряме с председателя на Асоциацията разузнавачите от запаса **Горан Симеонов**.*

– Турски военен кораб и подводница бяха във Варна, очакват се и нови американски кораби и войници. Има ли опити на НАТО за засилване на военното му присъствие в Черно море и за милитаризиране на целия регион, г-н Симеонов?

– На този изключително актуален въпрос отговорът ми е положителен. Да, процесът на милитаризация на Черно море се активизира и е време да осъзнаем, че границата ни с Русия и България бавно и полека се превръща във фронтова държава. Същевременно смятам, че той би трябвало да бъде разглеждан в светлината на разпадащия се международен ред за сигурност и най-вече в очертаващия се постоянен конфликт – САЩ и НАТО срещу Русия. В този контекст трябва да разглеждаме действията на НАТО в изграждането на „защитна линия“ срещу Русия от Балтика до Черно море и Адриатика, но не като отделни опити, а като целенасочена и последователна милитаристична политика. В тази политика все по-активна роля се отрежда на Румъния и България,

особено като имаме предвид, че другият член на НАТО в Черно море – Турция, вече е с ясно очертаваща се самостоятелна политика в регионален план и в специални отношения с Русия в геостратегически план.

Всичко това, наред с новата активна политика на НАТО в региона, прави Балканите отново център на политически и икономически амбиции на така наречените „Велики сили“, вкл. Китай и Турция.

– Знаем тезата на премиера Борисов, че Черно море трябва да е за туризъм и риболов, а не за военни действия. Събитията напоследък обаче са доста обезпокоителни. Дали договорът от Монтьро, подписан още през 1936 г., би могъл да предотврати евентуалната милитаризация?

– Трудно ми е да споделя туристически ориентирания оптимизъм на г-н Борисов относно бъдещето на Черно море, независимо от подписаното споразумение в сферата на туризма и постигната договореност за ферибота Бургас – Новоросийск. Всички виждаме, че с всеки изминал ден се усилва военното присъствие в Черно море. Наред със зачестилите посещения на военни кораби на държави членки на НАТО, стана известно, че кораби от Черноморския флот на Русия са провели тези дни съвместни учения с кораби от Военноморските сили (ВМС) на Турция. Съвсем неотдавна турски военни кораби с „учебна цел“ бяха в Бургас. С една дума тенденцията е към стесняване на периметъра за „яхтите и чайките“ в региона за сметка на засиленото военно присъствие. В тази връзка договорът от Монтьро с най-силната си забрана за престой на чужди кораби за не повече от 21 дни, сравнително лесно може да бъде заобиколен, чрез организирането по линия на НАТО на ротационно присъствие на негови кораби. Все пак трябва да се има предвид, че руското военно присъствие в региона, според някои оценки е близо 90% от цялото, тъй че за баланс с НАТО на настоящия етап е трудно да се мисли. Но изглежда, че целта е да се нагнетява напрежение.

– Вървим ли уверено към втора Студена война, какви интересни процеси очаквате?

– Съвършено ясно е, че митът за „солидарна и безконфликтна глобализация“ рухна. Разпада се и „новият световен ред“, но по-важното е, че в момента няма конкретни идеи за бъдещото глобално развитие на света, затова и тенденцията към затваряне на отделните държави в регионални и национални граници по всичко

личи ще се задълбочава. В тази връзка особен интерес представляват процесите в сферата на международните отношения и световната системата на сигурност. Налице са поредица от фактори, които недвусмислено говорят за разрушаване на тази система, за нарушения на международното право в различни райони на света. За съжаление, днес ставаме свидетели на постепенното, но неотклонно разрушаване на досега съществуващата система на международни отношения. След прекратяването на участието на САЩ в Транстихоокеанското и Трансатлантическото търговски споразумения, изправило ги фактически срещу Европа и Китай, и последващото им излизане от ЮНЕСКО и Парижкото споразумение, САЩ посегнаха и на военнополитическите договорености с Русия. Те декларираха, че се отказват от задълженията си по Договора за ограничаване на ракетите със среден и малък обсег на действие в Европа.

– Е, и Русия също се оттегли...

– Да, Русия също се оттегли от договора, като заяви, че макар засега да няма намерение да разполага такива ракети в Европа, има готовност за огледални противодействия. Г-н Путин даже предупреди, че при евентуален конфликт ответни удари могат да бъдат нанесени не само по агресора, но и върху „центровете, които взимат решенията за агресия“!

– И какъв извод можете да направите след такива действия?

– Изводът е, че в настоящия етап международната система за ядрена сигурност е в тотален разпад, като до 2021 г. остава да действа единствено договорът СТАРТ 1-2-3, който се отнася за стратегическите нападателни оръжия и очевидно едва ли ще бъде подновен. От друга страна ясно се очертаха и новите зони на военно съперничество, а именно Космоса и Арктика, за които вече са разработени финансово обезпечени програми. Или това, което ще последва се нарича нова надпревара във въоръжаването, която освен, че ще осигури многомиллиардни поръчки за ВПК, без съмнение ще засили неговата тежест и роля в международните отношения и в международната система за сигурност. Не бива да има никакво съмнение, че тази надпревара, възлизаща на стотици милиарди долари, ще окаже огромно негативно влияние върху постиженията на т.нар. социална държава, върху наука, образование, здравеопазване и т.н. в развития свят. За останалите държави не ми се мисли!

– Как се отразяват тези нови процеси тук при нас на Балканите? Ще се реализират ли идеите за включването на Западните Балкани в ЕС и НАТО?

– При така изострените противоречия между Великите сили Балканите, за съжаление, отново стават заложник, както на съществуващите и нерешени етнонационални проблеми между държавите в региона, именно Косово-Сърбия, Велика Албания, Босна и Сърбия и т.н., така най-вече на „международния фактор“ към който освен САЩ, Русия и ЕС, трябва обезателно да причислим Турция и Китай. Разбира се, със своите военни бази в региона САЩ, чрез НАТО, са основен играч, който постепенно затваря военния полукръг от техни бази срещу Русия от Балтика, през Черно море до Адриатика. В такъв контекст смятам, че много по-реалистично е да очакваме бързото разширяване на присъствието на НАТО в Западните Балкани, докато преговорите им за ЕС ще бъдат трудни и продължителни, особено отчитайки вътрешните проблеми на ЕС и очакваните евентуални промени в него.

– Генералният секретар на НАТО г-н Столтенберг дойде у нас – какво ни каза той? Къде, според Вас, стои конкретно България в тази нестабилна среда на сигурност?

– Ние, както заяви г-н Борисов, сме най-лоялният и изпълнителен член на Алианса, но освен потупване по рамото едва ли някой очаква да получим някакви дивиденди. Даже, според мен, при посещението на генералния секретар на НАТО г-н Столтенберг получихме дипломатично поднесени напътствия да свикваме с мисълта за разширено присъствие на НАТО в Черно море. А самите ние да се готвим за свой конкретен принос. Тъй като нямаме съответното въоръжение, нито кораби, нито ракети, а както се оказва, имаме недостиг и на кадрови потенциал, логически от България ще се очаква да участва с „апортна вноска“, материализирайки своето нараснало геостратегическо положение, т.е. чрез военноморски бази и услуги на своя територия. Вследствие на едно такова бъдещо съгласие, обаче, много по-сложни и отговорни стават взаимоотношенията на България с Русия и Турция.

– Защо мислите така?

-Ние задължително трябва да отчитаме, че тези отношения са натоварени както със съответната историческа специфика, така най-вече с очертаващите се сериозни геостратегически противоречия между ЕС и НАТО, в които членува България от една страна и тези държави – наши съседи, на територията на Балканите и Черноморския район. Тук е уместно да подчертаем предупреждението на г-н Путин, че всяко действие на НАТО по разполагане на нови оръжия вече ще има огледално противодействие от руска страна.

– Как се вмести в тази обстановка посещението на министър-председателя на Русия г-н Дмитрий Медведев?

– Посещението на руския министър-председател г-н Медведев, начело на сериозна икономическа делегация бе натоварено с големи очаквания, особено в енергийната сфера. Затова постигнатите скромни резултати, които не стигнаха дори за прескомюнике за визитата, говорят сами за себе си. Декларираните пожелания за евентуално бъдещо участие на руските фирми в АЕЦ „Белене“ и при изграждането на отсечката на „Турски поток“ през България и споразуменията в сферата на туризма и водния транспорт далеч не отговориха на очакванията, и очевидно трябва да бъдат разглеждани в бъдеще време. Стана ясно, че и в разговорите на четири очи двамата премиери не успяха да сглобят пъзела за резултатна визита. България получи препоръката сама да се оправя с Европейската комисия за твърди гаранции, а г-н Милер демонстрира липсата на интерес на руската страна за инвестиции в Балканския хъб. Иначе протоколът бе спазен – г-н Медведев освен с Борисов се срещна и с президента Радев, и с Председателя на Народното събрание, и с Патриарха, положи цветя и пред съответните паметници.

– Тоест, искате да кажете дипломатично, че сериозните въпроси не са решени?

– Точно така, в крайна сметка, след близо 10-годишния застой, България не успя да използва посещението на руска делегация на най-високо ниво, за да реши сериозните въпроси, свързани със своите национални интереси. От друга страна не би било реалистично да очакваме повече, след като няколко дни преди това държавното ни ръководство се включи в групата на 9-те, която обяви Русия за основен враг на НАТО в Черноморския регион, от една страна, и за кой ли път декларирахме, че България не е

троянски кон на Русия в НАТО. В отговор руският премиер ни препоръча „вместо към еврото да се ориентираме към юана, една също стабилна валута с огромен пазар“! Както се казва без сериозни резултати, но... „в шеги и закачки“ премина цялата визита.

– Много минорно звучите. Защо сте толкова песимистичен в изводите и анализа си? Докога ще е така?

– Така ще бъде до тогава, докато България няма разписана Национална доктрина за своята външна политика и преди всичко за взаимоотношенията си със своите партньори и съседи. Очевидно, сегашният политически елит не желае да се обвързва със стратегическите проблеми на държавата и нацията, разчитайки изцяло на членството в НАТО военнополитически и на ЕС икономически, за да запази изгодното за него статукво. За съжаление, предстоят дълбоки промени в цялостната международна среда за сигурност и демонстрираните посреднически умения на г-н Борисов да балансира върху много тънък лед едва ли ще са онзи фактор, който ще гарантира трайно бъдещата сигурност и защита на българския национален интерес.

– Какво ни липсва?

– Необходим е пробив, решителна промяна в мисленето и подходите в българската външна политика, издигането на националния интерес над всичко. Според мен, за да бъдем адекватни на очакваните промени в международната среда на сигурност, България от „посредник“ трябва да се превърне в „играч“ поне тук, на Балканите и в Черноморския регион.

– В ЕС се правят опити, които се чуват доста силно, за отпор на американския милитаризъм. В тази връзка няма как да не ви попитам как тълкувате изявлението на Соломон Паси, че тук трябва да има ядрени ракети, които да са насочени към Русия, за да ни пазят от нейна евентуална заплаха?

– За всички трезвомислещи хора е ясно, че при разрастващата се надпревара във въоръженията опасностите от военен конфликт нарастват неимоверно. От друга страна ролята на ООН и на другите международни организации намаляват и по всяка вероятност ще трябва да си припомним лозунгите и призивите на международната общност за мир и ядрено разоръжаване в Европа от преди 40

години. Що се отнася до войнствената активност на ястребите сред българските „атлантици“ трябва непрекъснато да им се напомня, че една от основните, а може би най-важната теза в изявленията на ръководителите на Руската федерация е т.нар. „огледален принцип“. С една дума – ако на територията на България бъде разположено ядрено оръжие, страната ни автоматически става цел на Руските военно-космически сили. Много силно се надявам, че поне този избор ще си бъде наш, български.

Нашият гост

Горан Симеонов няколко мандата е председател на Асоциацията на разузнавачите от запаса в България. Роден е през 1946 г., завършва Английската гимназия в София и външна търговия във ВИИ „Карл Маркс“, сега УНСС. От 70-те години работи в българското външно разузнаване, 10 години е на задгранична работа – културен аташе в Лондон, резидент в Анкара и началник на турското направление в българското разузнаване. __